FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

NO. 127

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, JUNE 29, 1960

STEV. LIX — VOL. LIX.

Japonska zahteva zase močnejši glas v Aziji

Japonska se je naveličala podrejene vloge in ameriškega varuštva, zahteva svoje mesto v Aziji.

TOKIO, Jap. — Japonska javnost z inteligenco na čelu zahteva odločno, da igra Japonska v krojenju bodočnosti Azije prav tako svojo vlogo, kot jo igrajo Peiping, New Delhi in Djakarta. Japonci še niso pozabili, da je bil nekdaj njihov glas v vsej Aziji najpomembnejši, da so oni skoraj odločali o njeni usodi, začeli pa so pozabljati na svoj poraz v drugi svetovni vojni. Japonska si želi nazaj popolne neodvisnosti in nekdanjega vpliva vsaj na Daljnem vzhodu.

Zadnje demonstracije v Tokio so imele res levičarski značaj, toda prav tako nacionalističnega. Ta je v precejšnji meri zajel vso Japonsko.

Izobraženstvo se zaveda, da je nevtralna in neoborožena Japonska nemogoča. Prej ali slej bi nujno padla pod vpliv komunistične Kitajske in Sovjetije, svojih mogočnih sosedov na azijski celini. Zato se tem bolj zavzemajo za večjo neodvisnost dežele v mednarodnem življenju, političnem in gospodarskem, prav posebno pa v življenju Azije.

Eden od znanih izobražencev je dejal kanadskemu časnikarju F. Nossalu nedavno: "Kadar mi Japonci govorimo o nevtralnosti, mi niti ne mislimo na to, da bi zapustili zahodni tabor. Sodim, da večina od nas razume, da je biti v teh dneh resnično nevtralen med Zahodom in Vzhodom zelo težko. Kar mi smatramo za nevtralnost, je v resnici stvarna neodvisnost. Ne samo mi, ampak vse japonsko ljudstvo naj ima svojo besedo pri odločitvi, ali naj imajo Združene države svoja vojaška oporišča na japonskih tleh alj ne!

Združene države bodo morale novo razpoloženje japonskega javnega mnenja upoštevati, če nočejo doživeti novih polomij, kot je bila nedavna z odpovedjo Eisenhowerjevega obiska.

Novo sredstvo za preganjanje segregacije: stojišča

DANVILLE Va. — V boju proti segregaciji in zanjo pridejo v naših južnih državah na najrazličnejše in zanimive domisleke. Mesto Danville, Va., je na primer zaprlo javno knjižnico, ker je federalno sodišče odredilo integracijo.

Poseben odbor "belih državljanov" je prišel pri tej priliki na idejo, da bi bilo dobro odstraniti iz knjižnice vse stole in mize. Tako bi beli in črni državljani morali v knjižnici samo stati in ne sedeti, ne bi pa mogli sedeti skupaj za istimi mizami. To so krstili z imenom "navpična" integracija.

Ideja menda ni tako napačna, kajti mestna uprava študira, ali je ne bi vpeljala.

Avstrija se pripravlja na obisk Hruščeva

DUNAJ, Avst. — Priprave na obisk tovariša Hruščeva potekajo tako kot v vsaki svobodni državi. Vlada bi rada sprejela gosta prisrčno in dostojno, javnost pa noče ubogati. Avstrijska vlada pravi, da je Avstrija imela od Hruščeva tudi velike koristi. Omogočil je mirovno pogodbo v l. 1955, olajšal je breme reparacij v 1957, lepo je sprejel avstrijsko vladno delegacijo. Vlada tudi upa, da bo Hruščev pristal na sedanjem obisku na novo trgovinsko pogodbo, ki si od nje obeta koristi za avstrijsko gospodarstvo.

Avstrijska javnost vsega tega ne zanika, vendar pravi, da je Hruščev še zmeraj voditelj svetovnega komunizma, torej sovražnik vsake svobode. Zato so avstrijski škofje objavili poseben pastirski list, ki v njem prosijo vernike, naj molijo za molčečo cerkev za železno zaveso. Lastniki časopisov so sklenili, da bodo posvetili obisku samo po eno stran v svojih izdajah. Javni delavci odsvetujejo vsake manifestacije v čast komunističnemu gostu, toda toplo priporočajo, naj se ulica obnaša dostojno in vljudno. Naj se nihče ne da izzivati, kajti priložnosti za to mu bo nudila tista peščica komunistov, ki jih ima Avstrija.

Nemci obupali nad skorajšnjim narodnim zedinjenjem

BONN, Nem. — Posebno pozvedovanje po Nemčiji je letos ugotovila, da 70% Nemcev ne računa s tem, da bi prišlo kmalu do narodnega zedinjenja. Še leta 1957 jih je bilo takih misli le 22 odst. Na tak rezultat je brez dvoma vplivala tudi sprememba stališča nemških socijalistov do tega problema.

Do sedaj so socijalisti zmeraj trdili, da bi se z Moskvo dal najti kompromis v tem vprašanju. Sedaj so to upanje pokopali kar na tihem: predlagajo Adenauerju skupno zunanjo politiko, to je — njegovo, ki temelji ravno na tem, da trenutno ni nobenega izgleda, da bi komunisti privolili v zedinjenje na podlagi svobodnega plebiscita.

Volitve v Koreji koncem julija

SEOUL, Kor. — Začasna vlada, ki je prevzela posle po odstopu predsednika Syngmana Rhee, je včeraj objavila, da bodo volitve v novo narodno skupščino na temelju nove ustave 29. julija.

Istočasno bosta izvoljeni obe zbornici. Nova ustava je uvedla ustavno republiko angleške vrste, z vlado odgovorno parlamentu.

Gradnjo avtovelecest bodo močno pospešili

V naslednjem trimesečju bodo podvojili prvotno določeno oddajo gradbenih del na meddržavnih cestah.

WASHINGTON, D. C. — Trgovinski tajnik F. H. Muller je izdal dovoljenje posameznim državam, da smejo tekom tromesečja, ki se začne s 1. julijem oddati še enkrat toliko del za gradnjo avtovelecest s podporo iz zveznih sredstev, kot je bilo prvotno določeno.

V vladnih krogih trdijo, da ta ukrep nima nobene zveze s trenutnim mrtvilom v gradbeni industriji ali s celotnim gospodarskim stanjem v deželi, priznavajo pa, da bo dal vsaj gradbeni industriji novega poleta.

Prvotno je bilo predvideno, da bodo države oddale tekom prihodnjih treh mesecev okoli 500 milijonov vrednosti novih gradbenih del na meddržavnih avtocestah, okoli 218 milijonov pa na drugih. Trgovinski tajnik je dovolil, da se ta vsota podvoji.

Oddaja del za gradnjo velecest iz zveznih sredstev je bila preteklo jesen omejena na temelju načela, naj se gradnje oddaja na temelju v sklad tekočih sredstev. Sodijo, da bo skupna vrednost oddanih del po novem ukrepu vlade presegla prvotno predvideno vsoto $2,873,613,000 za naslednjih 12 mesecev.

Razprava proti Finchu in Tregoff obnovljena

LOS ANGELES, Calif. — Prva razprava proti dr. Finchu in njegovi ljubici Carole Tregoff, ki sta umorila dr. Finchevo ženo 33 let staro Barbaro Jean, je bila končana z razpustom porote, v kateri je prišlo do očitnega spora. Ta teden se je začela druga razprava.

Sodijo, da bodo izbrali do konca tedna vse člane porote, nakar se bo začelo razprava sama. Prva razprava je trajala nad tri mesece. Za drugo upajo, da bo potekala hitrejše.

Odpovedani obisk Ika v Moskvi je imel tudi dobro posledico

WASHINGTON, D. C. — Kot je znano, ne uraduje naše poslaništvo v Moskvi v svoji lastni hiši, ampak v neki znani moskovski palači, ki jo je vzelo v najem od komunistične vlade.

Palačo bi morala vzdrževati moskovska vlada, saj plačujemo zanjo kar čedno najemnino. Toda komunistična uprava se cela leta ni zmenila za prošnje našega poslaništva, naj poslopje vzdržuje kot se spodobi.

Ko je bil pa napovedan Eisenhowerjev obisk, so hišo takoj prepleskali, dvorišče pa na novo tlakovali. Ni bilo treba niti ponovno posredovati.

Tuji dijaki v Ameriki

WASHINGTON, D. C. — Prvega letošnjega polletja je študiralo na ameriških učnih zavodih 48,486 tujih dijakov. Največ jih je bilo na univerzah v Kaliforniji in New Yorku. Nekaj nad 17,000 jih je bilo iz vzhodne Azije, nekaj več kot 9,000 iz Latinske Amerike. S Srednjega vzhoda in Evrope jih je bilo 6,000 do 7,000, najmanj jih je bilo iz Kanade, samo dobrih 5,000. Ostanek je prišel iz Afrike.

Dijaki iz Evrope, Kanade in Afrike so študirali največ humanistične vede, vsi ostali so bili vpisani na tehničnih šolah vseh vrst.

Ameriških dijakov je šlo v tujino samo 13,650 in sicer na 520 učnih zavodov v 61 državah. Največ jih je bilo v Franciji, Angliji in Kanadi.

V septembru 8,000 vpoklicanih v armado

WASHINGTON, D. C. — Armada je objavila, da bo za september vpoklicala 8,000 novincev, med tem ko jih je v juniju le 6,000, v juliju in avgustu pa jih bo po 7,000.

— The Great Smoky gorovje ima 36 milj dolg greben, visok preko 5,000 čevljev.

Urad in tiskarna en teden zaprta!

Naročnikom in ostalim čitateljem Ameriške Domovine naznanjamo, da ne bomo izdali lista v 1. tednu julija. Urad in tiskarna bosta torej zaprta vključno od sobote 2. julija do ponedeljka 11. julija. — To bomo storili iz razloga, da bodo lahko dobili vsi naši uslužbenci tolikanj potrebne počitnice, kar bi bilo sicer nekaterim nemogoče.

Dopisnikom in vsem ostalim priporočamo, da vzamejo to vest blagohotno na znanje ter se temu odgovarjajoče ravnajo.

NESREČA V ANGLEŠKEM RUDNIKU -- 45 MRTVIH

Včeraj je nastala v premogovniku v bližini Abertillery na Angleškem huda eksplozija, tekom katere se je udrl del stropov v rovih. Na ta način je bilo ujetih 45 rudarjev. Ko so reševalci prodrli skozi ruševine, so ugotovili, da so vsi zajeti mrtvi. Štirje rudarji, ki so bili ranjeni od same eksplozije so bili prinešeni živi na površje.

ABERTILLERY, Vel. Brit. — Reševalna moštva so sinoči našla trupla vseh 45 zajetih rudarjev kakih 1000 čevljev globoko v pregovniku ne daleč do tu. Do nesreče je prišlo, ko je nepričakovalno nastala v premogovniku huda eksplozija. Štirje rudarji v bližini so bili ranjeni in precej opečeni, vendar so jih rešili žive iz rudnika. Takoj po eksploziji so se skušali rudraji rešiti iz rovov. Posrečilo se je vsem razen 45, ki so bili zajeti v nekem rovu, ko se je udrl strop na njihovi poti proti izhodu. Reševalna moštva so se lotila dela v upanju, da bodo zajete našla še žive. Ko so prodrli do njih, so bili vsi mrtvi.

V mestu je zavladala splošna žalost. Kraljica Elizabeta je izrazila sožalje sorodnikom ponesrečencev.

Angleški premogovniki so nacionalizirani in pod državno upravo. Tekom zadnjih let so jih skušali modernizirati, vendar jim to v celoti še ni uspelo.

Nesreča se je zgodila nekako eno miljo in četrt od glavnega vhoda velikega premogovnika Six Bells Colliery tik ob meji Wallesa. Reševalci so delali v rovih, ki so bili polni nevarnega premogovega plina. Kanarčki, ki jih imajo rudarji seboj za ugotavljanje plina, so poginili, kakor hitro so bili postavljeni na dno rova.

Adlai Stevenson voljan sprejeti imenovanje!

GLACIER NATIONAL PARK, Mont. — Guv. Edmund Brown iz Kalifornije je na konferenci guvernerjev razkril vsebino telefonskega razgovora, ki ga je imel nedavno z Adlai Stevensonom, dvakratnim demokratskim predsedniškim kandidatom.

Brown je govoril s Stevensonom "malo preje" kot Mrs. E. Roosevelt, ki je objavila, da je Stevenson kandidat, kar pa je ta nato zanikal.

Kalifornijski guverner je dejal, da mu je Stevenson povedal, da je pripravljen sprejeti imenovanje, če mu ga stranka ponudi, da pa se ne bo aktivno zanj boril.

Kaj takega bi se moglo zgoditi le, če bi prišlo pri prvih glasovanjih do ravnotežja sil med vodilnima kandidatoma Kennedyem in Johnsonom. Guv. Brown je namignil, da v to ne verjeme dosti in da bo nemara imenovan sen. Kennedy.

Zadnje vesti

KATMANDU, Nepal. — Vlada je objavila, da so kitajske čete v boju s tibetanskimi uporniki prodrle tudi v 12 in pol milje širok obmejni pas, v katerega po dogovoru med Nepalom in Kitajsko, sklenjenem v preteklem marcu, nobena stran ne sme pošiljati svojega vojaštva. V bojih v tem pasu je bilo mrtvih tudi 15 Nepalcev, več pa ranjenih in zajetih. Kitajci so obmejni pas zasedli, da bi Tibetancem onemogočili beg v Nepal.

WASHINGTON, D.C. — Danes bo nagovoril obe zbornici Kongresa tajski (siamski) kralj Bhumibol, ki je prišel s svojo ženo sem na uradni obisk.

MOSKVA, ZSSR.— Predsednik vlade Nikita Hruščev je graduantom vojne in mornariške akademije zagotavljal, da je v spremenjenih razmerah mogoče preprečiti vojno, da pa mora Sovjetska zveza svoje oborožene sile okrepiti, ker nima nobenega jamstva, da "kapitalisti le ne bodo začeli vojne".

ŽENEVA, Šv. — Zahodne sile preudarjajo, če ne bi kazalo vprašanje razorožitve, sedaj ko je konferenca dokončno propadla, predložiti odboru Združenih narodov za razorožitev. Predstavniki vzhodnega bloka, ki so v ponedeljek odšli s konference, so napovedali, da bodo vprašanje postavili na dnevni red zasedanja glavne skupščine prihodnjo jesen.

JACKSONVILLE, Fla. — Petrolejska ladja MacDonald se je danes zjutraj potopila, ko so kapitan in zadnji trije člani posadke zapustili njen krov. Ladjo so vlekli proti pristanišču Charleston, ko se je utrgala vrv, s katero je bila navezana. Nato se je v kratkem začela potapljati.

MOSKVA, ZSSR. — Tu je bilo objavljeno, da bo Sovjetska zveza v času od 5. do 31. julija preskusila na srednjem Pacifiku, nekako tam kot v preteklem januarju, svoje rakete. Na Srednjem Pacifiku bo le vpadna cona, med tem ko jih bodo spuščali nekje na področju okoli Aralskega jezera. Nove večdelne rakete naj bi bile sposobne prodreti do Venere in Marsa.

GLACIER NATIONAL PARK, Mont. — Guv. Michael DiSalle iz Ohio je na časnikarski konferenci zagotavljal, da ima sen. Kennedy na svoji strani že toliko delegatov, da bo nemara imenovan za demokratskega predsedniškega kandidata že tekom prvega glasovanja. Upanje, da bi njegovo imenovanje preprečili, je kljub vsem naporom sen. Johnsona in njegovih podpornikov, izgleda, splavalo po vodi.

Iz Clevelanda in okolice

Preko morja—

Na obisk v Slovenijo odpotujeta z ladjo Saturnia gdč. Mary Bozich in gdč. Michelin, z letalom pa ga. Kristina Kosak.

Iz Slovenije je prišla na obisk k svojemu sinu g. Mihaelu Persolja mati ga. Karolina Persolja iz Domžal na Gorenjskem.

K svoji sestri ge. Angeli Pintar je prišla iz Sv. Benedikta v Slovenskih goricah na obisk gdč. Kristina Vrabel.

Vsem želimo, da se počutijo kar najboljše na obiskih. Vse potrebno za pot je uredila vsem tem pot. pis. Bled Travel.

Iz bolnišnice—

Mrs. Margaret Jarc s 7009 Hecker Ave. se je vrnila iz bolnišnice in se zahvaljuje vsem za obiske, darila in pozdrave. Prav posebna hvala č. g. Martelancu!

Pozdravi—

Mrs. Mary Stušek, ki se je za nekaj dni ustavila pri prijaznih Ambrožičevih v Toronto, Ont., pošilja prijateljem pozdrave. Sporoča, da je g. Lojze Ambrožič moral spet v bolnišnico, njegov sin Anton pa da je končal pravne študije in bo prihodnji mesec odprl svojo odvetniško pisarno.

Izlet v Slovenijo—

Danes opoldne odpotuje z letalom v Slovenijo skupina 32 rojakov in rojakinj pod vodstvom A. Kollandra. Ta jih bo spremljal vse do Ljubljane. (Imena na 2. strani.)

Unija tekstilnih delavcev slavi 60-letni jubilej

CLEVELAND, O. — O uniji tekstilnih delavcev in delavk smo že večkrat pisali in povdarili njen velik pomen za ameriško delavsko gibanje. Unija je praznovala pretekli teden 60-letnico svojega obstoja. Jubilej so praznovali posebno v New Yorku, kjer je sedež unije.

Častnike je dobila unija od vseh strani. Pridružujemo se jim tudi mi, kajti tudi mnogo slovenskih emigrantov je imelo in ima še danes direktno ali indirektno koristi od nje. Je to unija, ki dela pod najtežjimi okoliščinami, pa je vendar priborila za tekstilno delavstvo primeroma dobre življenske pogoje.

Bela vrana v tajništvu za trgovino

WASHINGTAN, D. C. — Naša birokracija se trdno drži običaja, da ne predlaga nikoli znižanja kake proračunske postavke, ko je bila enkrat vnešena v proračunski predlog. Ta običaj je na splošno začudenje kršil Mr. Fisk, pomožni tajnik za mednarodne zadeve v tajništvu za trgovino.

Pred senatnim odborom je izjavil, da je za njegov oddelek 5 milijonov dol. izdatkov preveč in da bo oddelek lahko shajal kar s tremi.

Tekom enega tedna štiri nove neodvisne države

CLEVELAND, O. — Ob koncu druge svetovne vojne so obstojale v Afriki vsega skupaj le tri popolnoma neodvisne države: Abesinija, Liberija in Južno-afriška unija. Zadnja je bila in je še vedno član britske Skupnosti narodov. Egipt je bil pravno neodvisna država, pa je bil dejansko angleško vplivno področje, dokler so imeli Angleži svoje čete na področju Sueškega prekopa in nekaj časa tudi v Aleksandriji.

Od tedaj je preteklo komaj 15 let in polovica Afrike je že postala neodvisna, še preostali deli pa naglo teže k neodvisnosti. Egipt se je otresel angleškega varuštva, pa se odpovedal od svoje strani oblasti nad Sudanom. Na njegovi vzhodni meji je iz nekdanje laške Tripolitanije in Cirenajke nastala neodvisna država Libija.

Francozi so dali neodvisnost Tuniziji in Maroku, te dni pa so se začeli razgovarjati z vodniki alžirskega upora o bodočnosti te dežele. Francoski Sudan in Senegalija sta si pridobila neodvisnost v federaciji Mali pred nekaj tedni. V isto smer teži še ostali del francoske posesti na področju Sahare in Sudana. Preteklo soboto je postal neodvisna država otok Madagaskar. Pred njim sta to dosegla že Gvineja in Kamerun na zahodni obali.

Angleži so začeli z Gano, ki ji je sledila Nigerija, na vrsti so druge manjše pokrajine ob Atlantiku, pa tudi obširni predeli v vzhodni Afriki, ki so nekdaj predstavljali angleško posest "od Aleksandrije do Capetowna." Koncem tedna je postala neodvisna država angleška Somalija, ki se bo ta petek združila z italijansko Somalijo. Ta postane ta dan neodvisna država.

Belgijski Kongo, ki zavzema ves srednji del tropske Afrike, bo postal jutri neodvisna Republika Kongo.

Španci in Portugalci se še upirajo, toda duh svobode in nacionalizma je močno zajel tudi njihovo posest. Afrika se naglo budi, nacionalizem je zajel ljudske množice, ki zahtevajo svobodo, čeprav največkrat niti ne vedo dobro, kaj naj si pod to besedo predstavljajo.

Žalostno dejstvo je, da v novih državah Afrike ni zrele vodilne plasti, ki bi mogla jamčiti za neke vrsto stalnosti. Ogromen kontinent, večji od Sev. Amerike, je razpadel v vrsto malih in srednjih državic, ki so se že začele med sabo prepirati, namesto da bi se povezali v enoto, ki bi bila sposobna voditi lastno gospodarsko politiko, pa imela tudi vpliv na mednarodne odnose.

Vremenski prerok pravi:

Večinoma oblačno z možnostjo neviht. Najvišja temperatura 84.

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week in July

Publisher: Viktor J. Knaus; Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:
$12.00 na leto; $7.00 za pol leta; $4.00 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Zed. držav:
$14.00 na leto; $8.00 za pol leta; $4.50 za 3 mesece
Petkova izdaja $3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
$12.00 per year; $7.00 for 6 months; $4.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$14.00 per year; $8.00 for 6 months; $4.50 for 3 months
Friday edition $3.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio.

83 No. 127 Wed., June 29, 1960

Kongo podoba Afrike

Izmed vseh afriških dežel in kolonij nobena tako lepo ne predstavlja Afrike kot ravno belgijska kolonija Kongo.

Kaj je Kongo? Je ozemlje, ki si ga je v preteklem stoletju prilastil belgijski kralj Leopold II. in je tudi upravljal kot svojo zasebno imovino, recimo kot veliko farmo, rudarsko in industrijsko podjetje. Mož je spadal ne samo med najbogatejše, ampak tudi najsposobnejše podjetnike preteklega stoletja in je ustvaril iz Konga res dobro upravljano pokrajino, pri čemur pa uprava ni imela namena, da služi blagostanju domačega prebivalstva, ampak kraljevemu žepu. Kralj se je veliko bolj brigal za prirodna bogastva kot za črne domačine. Ko je po njegovi smrti prevzela deželo Belgija, je samo nadaljevala s politiko pokojnega kralja. Šele po prvi svetovni vojni se je za domačine gospodarski položaj nekoliko zboljšal, ne pa kulturni, narodni itd.

Zato ni čudno, da današnji rod v Kongu sicer ni gospodarsko tako na slabem kot v drugih afriških pokrajinah, toda v vseh ostalih ozirih je neverjetno zaostal. Domačinov je nad 13 milijonov, pa nimajo lastnih sinov, ki bi imeli univerzitetno vzgojo. Nimajo niti dobre srednje šolske vzgoje, kajti do nedavnega domačini niso imeli prilike za vzgojo, ki presega ljudsko šolo. Kar so imeli preko ljudske šole, je bilo samo par strokovnih šol, ki so dajale mladim domačinom možnost, da so dobili teoretično podlago za delo v tovarnah kot kvalifirani delavci, preddelavci, mojstri itd. Tako je danes 13 milijonov domačinov brez vsake domače inteligence. In njim je usoda naklonila neodvisnost, ker so baje "narod."

O kaki narodnosti seveda ne more biti niti govora. V vsej koloniji živi nad 200 plemen, ki po stari navadi ubogajo svoje plemenske poglavarje. Še jim niti ne sanja ne, kaj naj bo narod, kakšne pravice jim daje ta političen pojav in kakšne dolžnosti jim nalaga. Še plemenskim poglavarjem je pojem narodnosti nejasen. Pojmujejo ga tako, kot to prija njihovim osebnim interesom. Ako se za narodnostjo skriva nekaj, kar jim koristi, so takoj navdušeni narodnjaki. Ako od narodnosti nimajo koristi, se sklicujejo na svojo plemensko tradicijo in kažejo na navadnega domačina, ki mu je pleme vse, vse ostalo pa tuje in nerazumljivo.

Bolj domačine vleče beseda neodvisnost. Pod njo si seveda predstavljajo samo to, kar komu koristi? V znamenju neodvisnosti, bo čarovnik lahko zopet goljufal ljudi, kar mu je sedanja belgijska uprava prepovedovala. V istem znamenju bo narod lahko preganjal "čarovnice." V znamenju neodvisnosti bo lahko vsak domačin pobral belim priseljencem vse premoženje, hiše, opremo, podjetja, trgovine, gostilne. In kar je glavno: nikomur ne bo treba služiti vsakdanjega kruha ob potu svojega obraza.

Sredi takega mišljenja in takih pojmov domačega prebivalstva je Belgija dala Kongu neodvisnost in svobodo. Neodvisnost bo že obveljala, ker Belgija noče več nositi odgovornosti za usodo Konga, toda svoboda? Je že ni več pred rojstvom nove države in bo zmeraj bolj lezla v kaos in državljansko vojno. Prvi znaki zanjo so že tu.

Belgija je razpisala volitve v narodno skupščino, ki naj ima 137 poslancev in 84 senatorjev. Pri volitvah je nastopilo kar 113 "strank," v resnici pa 113 plemen. Le par strank nima plemenskega značaja. Seveda so voditelji strank večinoma tudi plemenski poglavarji, ki se zavedajo, da jim "volivci" zaupajo več kot 100- odstotno. Nekaj strank trdi, da imajo zelo veliko poslancev za seboj. To se bo šele pokazalo pri konstituiranju parlamenta, ali je res. Tako trdi poslanec Lumumba, bivši nižji poštni uradnik in kaznovani tat, da ima za seboj 41 poslancev. Ko je dobil mandat za sestavo vlade, je seveda ni mogel sestaviti. Ko je Belgija dala isto naročilo njegovemu političnemu tekmecu Kasawubu, mu je Lumumba očital, da je belgijski "sluga in prodanec." Ko sta tekmeca spoznala, da ne moreta vsak zase vzeti vsega, sta se domenila in oblast razdelila. Kasavabu bo jutri ustoličen za predsednika republike, Lumumba pa za predsednika vlade.

Demokracija v Kongu je namreč prišla na novo obliko udejstvovanj. Vsak politik je demokratičen, dokler ima večino v rokah. Ko pride v manjšino, se noče dati preglasovati in podvreči volji večine, ampak jo pobriše v svojo volivno pokrajino, kjer je bil izvoljen, in tam skuša ustanoviti svojo vlado. Ker je predvideno, da bo Kongo imel šest provinc, so posamezni politiki še začeli ustanavljati "vlade" v tistih krjih, kjer so bili izvoljeni. Ali bodo hoteli priznati centralno vlado, je veliko vprašanje. Iz vsega tega se more roditi samo kaos. Kaosu lahko sledi ali razpad države ali diktatura. Zaenkrat se bolj bojijo razpada Konga v več držav. Obe glavni provinci; Leopoldville z glavnim mestom istega imena in Katanga z glavnim mestom Elisabetville svarita, da bosta šli na svoje, Katanga bi najrajše šla v zvezo s sosednjo Rodezijo, ker ima slično prebivalstvo in slična prirodna bogastva. Katanga se namreč boji, da jo bo centralna vlada v Kongu gospodarsko preveč izžemala.

Zelo verjetno je, da bo Belgija rajše podprla diktaturo kot razpad države. Belgijskega kapitala je še zmeraj zelo veliko v Kongu in ta kapital bi slabše odrezal, ako država razpade. Demokraciji v Kongu preti torej nevarnost, da bo postala kmalu žrtev neke nacijonalne diktature, ki se bo oprla na evropski kapital. Gladko pa to ne bo šlo. Komunisti so pridno na delu, da ustanovijo lastno stranko in še nekaj levičarskih struj, ki bodo držale z njimi. Proti diktaturi bodo gotovo hoteli organizirati oborožen odpor. Diktature torej ne bo brez več ali manj krvave državljanske vojne, ki bo pa tako zelo pomešana z vojno med plemeni, da nihče ne bo vedel, kje se ena začne in druga jenja.

Kar je v Kongu tujcev, že računajo s takim razvojem. Od 115,000 tujcev jih namerava oditi kakih 35,000, večina je že na potu. Ne mika jih niti izjava domačih političnih in plemenskih voditeljev, da naj ostanejo, ker jih bo nova domača uprava rabila najmanj 10,000. Ravno tako beži tudi kapital. Tam ga je bilo investiranega nad 320 milijonov dol. Koliko ga je še tam, nihče ne ve. Vse to mora roditi tudi gospodarsko krizo kot nameček k politični.

Vse to je hudo, toda to je običajna prikazen v vsaki afriški koloniji, ki dobi preko noči svobodo in neodvisnost, pa ne zna rabiti ne ene ne druge niti v tisti, ki si jo sama izbere.

BESEDA IZ NARODA

Prazne trgovine z orožjem v Južni Afriki

Izvirno poročilo slovenskega fanta – izseljenca

Slovenski fant Martin Dolinsšek je odšel pred nekaj leti, potem ko je pobegnil iz Titove Jugoslavije, v Južno-afriško unijo, kjer je dobil zaposlitev v rudnikih. O tem je poročal v AD pred kakim letom. Pridno je izpopolnjeval svoje znanje v tamkajšnjih šolah. V počitnicah je prepotoval precejšen del dežele in napisal o svojih doživetjih in skušnjah tole poročilo za Ameriško Domovino. — Ured.

III.

Osem velikih taborišč

Prav gotovo že veste, da je Unijska vlada napovedala zmanjšanje štev. črnih rezervacij (neteritorialno) na samo osem velikih. (Nekaj podobnega kot so svoj čas naredile Združene države za svoje domačine Indijance.) To naj bi bilo v pravem smislu rezervacije, v katerih bo vse črno: uslužbenec, sodnik, časopisni urednik, do zadnjega učitelja, oz. profesorja, do lastnikov trgovin in kino dvoran . . .

Ali . . . (ta večni ali) . . . časopisje in poedini poročevalci niso pravilno informirali svojo publiko zakaj pravzaprav gre. Oni so poročali o osmih velikih taboriščih za devet milijonov "drugorazrednih državljanov," takih, kot so jih imeli Angleži med burskimi vojnami za južnoafriške Boare (to so bila prva taborišča na svetu, a že tedaj so bila zelo blizu Hitlerjevim!), ter Hitlerjeva kopija teh, samo že "malo" bolj moderniziranih za masovno uničevanje ljudi. Ker "publika" ne pozna zgodovine taborišč, je sigurno mislila na taborišča tipa "Hitler," katera so strašno črno zapisana, posebno v Evropi. . . . . .

Toda naša vlada nima tako črnih namenov. Ona misli s tem korakom dvigniti življensko in kulturno raven, da jim v teh osmih svobodnih rezervacijah nudi osnovne in visoke šole, bolnice, misijone, čitalnice, razvedrilo vseh vrst, ter da jim da primerno politično osnovo, s katere naj bi se pozneje lepo svobodno politično oblikovali. Vse našteto se lažje izvede, če se ta doktrina skoncentrira v osmih velikih rezervacijah, kot pa v stotinah majhnih, in v tisočerih grupicah, za katere se največkrat niti ne ve, da obstojajo.

Z druge strani je tako kontrola raznih protidržavnih sil veliko lažja, ter se morebitne poskuse prevrata že v kali zatre, kar bo samo koristilo belim in črnim poznejših rodov.

Vsak pa ima lahko o tem svoje lastno mnenje, ne želim soliti pameti, zagotavljam le, da politika vlade do drugobarvnih državljanov ni ravno tako slaba in sebična, kot verjetno vi vsi mislite . . .

Legitimacije, stavke in begunci — v kratkem

Po Sharpevillskih in Vereeniging-skih dogodkih smo imeli še razne "žalne stavke" domačinov, mešane begunce (bele in barvne), razne skupinske molitve pred zapori, požare cerkev, bolnic, državnih poslopij in hiš domačih policajev. Seveda so to požgali sami sebi in ne belim, kar se malo čudno sliši. V kratkem bom podal v tlegrafičnem stilu le najvažnejše:

LEGITIMACIJE: Se vam ne zdi, dragi bralci, da so osebni dokumenti vseh vrst neobhodno potrebni za vsakega državljana na svetu? Jaz, na primer imam vedno v žepu svojo osebno izkaznico s sliko, številko in imenom! Mnenja sem, da bi tudi vaša policija zavihala rokave, če bi, recimo, pet milijonov Amerikancev odvrglo, zažgalo in raztrgalo svoje osebne papirje, katere je dolžan po zakonu nositi vsak državljan, in bi potem ogrožali življenje zaščitnikov zakonov. Mislim, da bi bilo to nekaj takegač, kot je bilo tu, samo, se razume, vse skupaj bi izpadlo po amerikansko.

(Piscu poročila se vidi, da je živel samo v Titovi Jugoslaviji, v begunskih taboriščih in v Južni Afriki, kjer brez osebne legitimacije ni mogoče shajati. Tako ni čudno, da ne ve, da v Združenih državah osebnih izkaznic ne poznamo, da se izkažemo, če je kdaj ravno treba, največkrat z dovoljenji za vožnjo — avta!)

ŠTRAJKI: Prepričan sem, da vi Amerikanci poznate druge vrste štrajkov, kot jih poznajo naši sodržavljani. Vsemu svetu je znano, da so oni od pozivnih letakov "Ostani doma," prešli na telesna obračunavanja s tistimi, ki tega niso storili. Stavka ali "Žalni dnevi" ni uspela, pa čeprav so najeli vse sile terorja. Neki ameriški fotoreporter je imel priliko delati posnetke modernih divjakov v kravatah z bleščečimi se čeclji v johannesburški okolici, ko so izvajale svoje bojne plese z do 50 ft. težkimi skalami ter okovanimi palicami. Ti kamni so leteli na avtomobile njihovih bratov (tudi to je lahko fotografiral), ki niso hoteli ostati doma, a palice so čakale na vseh koncih in krajih na tiste, ki so se peš ali s kolesi vračali z dela. Vsako popoldne so pogosto tulile sirene rešilnih avtomobilov; policija pa je držala roke križem vse dotlej, dokler ni bila poklicana od domačinov, ki so bili že preveč terorizirani od strani organizatorjev "Žalnega dne" in "Ostani doma." Po teh dogodkih so domačini, ki so šli na delo, dobili popolno zaščito naše policije.

Rudniki so delali normalno, pa čeprav smo dobili povelje, da ne smemo ta dan siliti k delu nobenega domačina, ker smo še, hvala Bogu, demokratična država. Medtem med rudarji — domačini ni bilo nobenega odmeva na ta poziv. Delni uspehi so bili samo v okolicah Johannesburga, Capetowna in Durbana, od česar je imela škodo samo industrija, poljedelstvo in pristanišča. Organizatoraji "žalnega dne," se morajo za ta delni uspeh zahvaliti svojim vročim agitatorjem, ki so agitirali na zelo sumljiv način.

BEGUNCI: Begunci, moram reči, so bili zelo spretni in hitri. Presenetilo nas je, ko so se oglasili iz elegantne palače Združenih narodov iz New Yorka, iz raznih poslaništev nevtralcev v afriških državah ter celo iz samih angleških protektoratov v sami sredini Unije. Našim poročealcem, kateri so jih obiskali, so na dolgov in široko pripoedovali kako so pobegnili (večina z letali!), kakšni so njihovi načrti za bodočnost, kaj delajo in na kaj se trenutno pripravljajo. Vsega tega ne bom pripovedoval, ker vam je gotovo vse znano.

CERKVE: Značilno je tudi to, da so dvignile svoj glas v korist domačinov tudi protestantske cerkve, ko vendar vsi vemo, da so vedno podpirale in celo pomagale izvajati vladno politiko diskriminacije na celi črti. Kaj je temu vzrok? Ali je samo dober manever ali pa poskus previdnega stopanja po stopinjah univerzalne katoliške cerkve? (Moje osebno mnenje). Za sedaj je še prezgodaj delati zaključke, vsaj za mene.

Vsem nam je poznano herojsko držanje katoliške cerkve, ki absolutno ne dopusti nobene vrste diskriminacije na svoji lastnini ter graja tako politiko na vseh krajih tako, da jo je vlada vzela na "piko."

Mi katoličani smo lahko ponosni, da imamo tako previdne krmarje na čelu naše univerzalne cerkve, ki trezno presojajo in nam svetijo v mirnih, kot tudi v težkih časih.

Orožje v trgovinah "izhlapnelo"

Policija je v zadnjih mesecih imela na pisalnih mizah gore prošenj za izdanje dovoljenj za nošnjo vsakovrstnega orožja. Večina prosilcev je bilo starih od 18 leta naprej obeh spolov. Meni so povedali, da so španske pištole trenutno najboljše, ko sem se zanimal za to vrsto orožja, pa sem se moral obrisati pod nosom, ker jih je že zmanjkalo, ko sem dobil licenco. Trgovine z orožjem so zacvetele in dobičkarji morajo postaviti (lepo bi bilo) spomenik tej dobi nemirov, kajti njihovi žepi so gotovi polni cvenka, da ne rečem, zvrhani. Čez nekaj tednov si lahko kupil samo še patrone raznih vrst, ker je vse drugo dobesedno "izhlapelo."

Sedaj pa, ko so prišle nove pošiljke orožja, je nevarnost prešla in z njo tudi dobiček. "Ubogi" trgovci!

Jaz sem tega vesel, vem, da ste tudi vi, dragi bralci, ker smo miroljubni in takih je še Bog vesel.

Tako, to so bili moji osebni doživljaji in vtisi v času naše krize in mislim, da mi ne boste zamerili, ker bom še vnaprej ostal vaš dobri prijatelj iz Afrike.

Prav lepo vse pozdravljam, posebno gdčno Julijano Smole iz Italije in g. letalskega oficirja stare Jugoslavije Živojina Mikarič, ki se mi nič ne oglasi. Pozdrave tudi vsem, s kateri sem bil skupaj v Capri-ju in Latini, ki pa se nahajajo po vseh koncih Novega sveta.

Martin Dolinšek.

K Mariji Pomagaj na Rožmanov grob!

Lemont, Ill. —Vse je pripravljeno, da se bo letošnje prvo lemontsko romanje kar najlepše izvršilo. Spored za romarske pobožnosti je narejen, Marija samo čaka svojih zvestih otrok, ki se priglašujejo od vseh strani. Razen Alaske bodo menda zastopane vse Združene države. Berem seznam romarjev in vidim, da so priglašeni iz države New York, iz Pennsylvanije, iz Ohio, Michigan, Indiana, Illinois, Wisconsin, Minnesota, Nebraska, No. Dakota, Kansas, Montana, Florida, Colorado, California itd. itd. Na vse strani sežeta lemontska magneta: Marija Pomagaj in grob škofa Rožmana. Celo preko Niagarskih slapov: v Kanado.

Priglasila se je cela vrsta naših slovenskih organizacij, ki bodo zastopane pri poklonitvi na grobu velikega pokojnika škofa Rožmana, ki je našel svoj počitek pod plaščem Marije Pomagaj.

Pitana žival in junci bodo kmalu zaklani, da množica ne bo omagala, da ne bodo romarji na potu nazaj domov opešali, ker mnogi pridejo od daleč.

Skoraj gotovo bo v Romarskem domu zmanjkalo sob in postelj; ne bojte se, par milj stran od Lemonta so hoteli, ki lahko sprejmejo večje število gostov. Avtobusna zveza je pred nosom, kar pod samostanom, da se lahko romarji odpeljejo prenočit in zjutraj zopet nazaj na romarske pobožnosti.

Skrbi nas eno: Veliko naših ljudi je še vedno nepismenih. Ne morejo napisati male karte: Pridemo in prosimo za prenočišče in hrano. Kateri ste naznanjeni, boste dobili seveda tudi hrano v Romarskem domu. Gotovo bo pripravljene nekaj več hrane, kakor je ljudi priglašenih. Skrbijo nas pa oni, ki pridejo v nedeljo v jutranjih urah, posebno iz držav Illinois, Indiana in Wisconsin. Morda in skoraj gotovo bo takih več sto. Kje naj dobimo toliko hrane, če ne vemo, za koliko je treba pripraviti? Če pripravimo premalo, boste lačni, če pripravimo preveč, moramo hrano vreči stran. Pa smo morali hrano kupiti. Zdrav gospodarski razum nam pove: Naznanite se: Za toliko ljudi bi radi imeli kosilo v nedeljo opoldne. Saj veste, kaj je rekel Kristus sam: Človek res ne živi samo od kruha, temveč tudi od besede božje!" Toda oboje mora biti: ker nas je učil moliti Oče naš: Daj nam danes naš vsakdanji kruh.

Ljubljana in Koroška sta poslali zanimiv pozdrav na našo slovesnost: cvetlice z grobov: od staršev pokojnega škofa Rožmana iz Šmihela pri Pliberku in z groba nadškofa Dr. Jegliča iz Ljubljane. Z groba, kjer počiva Rožmanov rod, in z groba, kjer bi po vsej pravici moral počivati škof Rožman.

Komarjev ni! Prinesite plašče! Velika nadlega so bili vsako leto lemontski komarji. Letos nismo še nobenega videli, ker imamo hladne večere. Obljubiti ne morem, da res ne bo nobenega komarja. Morda se tudi oni odpravljajo na romanje, ker jim je v sladkem spominu sladka romarska kri. Romanje mora biti vedno za pokoro. Komarji mesto višarskih polen. Vseeno imam rajši, če me vgrizne par komarjev ali komaric, kakor pa če bi moral nesti težko, raskavo poleno štiri ure daleč na visoki hrib.

Če komarjev ne bo, bo seveda hladno. Zato prinesite s seboj plašče, da se boste zvečer in zjutraj ogrnili. Na vse mora misliti lemontski voditelj romanj.

Romarski prostori v Lemontu niso bili še nobeno leto tako lepi kot letos: Vse v zelenju, vse v cvetju, jezero je do vrha polno: Drevje na vseh romarskih prostorih bujno razraščeno. Vse okrog pa diši po cvetju in po suhem senu. Lipa razcveta, ptički prepevajo, veverice skačejo z veje na vejo.

Pridite! Preživite par dni na svežem zraku na Materinem domu.

Srečno pot in na svidenje!

P. Odilo OFM.

Zopet skupina na poti na obisk v Slovenijo!

CLEVELAND, O. — Danes, 29. junija, odpotuje v Slovenijo večja skupina rojakov in rojakinj pod vodstvom g. A. Kollandra od A. Kollander Travel Bureau. Potniki se bodo zbrali opoldne v Kollandrovi pot. pisarni in se po mali "champagne party" odpeljali z busom na letališče.

V skupini, ki šteje 31 oseb, potujejo: Tony Levstik, Theresa Levstik, Josephine Spiller, Anton Meznarsic, Mary Meznarsic, Josephine Janezic; vsi iz Clevelanda; John Kunich iz Pittsburgha, Pa., Hazel Trebilcock iz Lansinga, Mich., Frank Paulic iz Ralpha, Mich., Frank Chesnik, Julia Nihill, Boris Smith, Milovan Milivojevic, Katarina Milivojevic, Velibor Jovkovic, Louise Batic, James Garron, Amelia Hesky, vsi iz Clevelanda; Emil Mihalic, Olga Delac, oba iz Medine, O., Tine Mihelic, Millie Mihelich, Pete Mihelic, vsi iz Pittsburgha, Pa; Frank Klavs, Caroline Klavs, oba iz Geneva, Ohio; Vincent S. Pink, Waukegan, Ill.; Joseph Globokar, Persa Protic, Paul Paschali, Karin Toennessen, vsi iz Clevelanda.

Vsem želimo srečno pot, obilo dobre zabave in zdrav povratek z najlepšimi vtisi! O. D.

Biserna maša duh. svetnika č. g. Merkuna

Cleveland, O. — V nedeljo, 17. julija 1960 bo 10:30 dopoldne daroval svojo biserno mašo duhovni svetnik č. g. Anton Merkun.

Šestdeset let duhovništva ni majhna stvar; malo je duhovnikov, ki dočakajo ta visoki jubilej. Naš jubilant ga obhaja v posebnih okoliščinah. Kot velik protikomunist je leta 1945 zapustil domovino in se leta 1948 naselil v Združenih državah.

Ako bi doma obhajal svojo biserno mašo, bi mu fara, kjer bi bil v pokoju gotovo pripravila veliko slovesnost. Tudi tu mu pripravimo, kar je v naših močeh. Župnija Marijinega Vnebovzetja v Collinwoodu se vneto pripravlja na to veliko cerkveno slovesnost.

Napačno bi bilo misliti, da je to samo lokalna zadeva Collinwooda. To je častna zadeva vseh clevelandskih katoliških Slovencev.

Vsled tega vse Slovence v Clevelandu in okolici vljudno vabimo, da se v nedeljo, 17. julija, udeleže biserne maše in banketa, ki bo prirejen na čast gospodu biseromašniku v šolski dvorani. Točen spored slovesnosti bomo še objavili.

Vstopnice (tikce) za banket bo mogoče dobiti: v župnišču v Collinwoodu; v trgovini "Familia"; v bari Slov. doma na Holmes Ave. (g. Viktor Derling); v trgovini gg. Urankarja in Vrhovnika na Shawnee Ave. Nadalje bodo vstopnice na razpolago tudi pri članih "Lilije," "Korotana," "Slavčka" in "Sava."

Cena vstopnicam je $2.50 za osebo. Prodaja mora biti zaključena do 10. julija, zato tako tiste, ki bodo vstopnice prodajali, kot one, ki se nameravajo banketa udeležiti, vljudno naprošamo, da si vstopnice nabavijo čimpreje.

Izkažimo se, da smo vredni dela in žrtev svojih duhovnikov in se udeležimo biserne maše in banketa v čast biseromašniku, ki je daroval 60 let za blagor neumrjočih duš in narodu v korist in slavo!

Pripravljalni odbor.

— Kalifornija je prva v deželi v pogledu letalske industrije in tretja v ladjedelništvu.

FRANCE BEVK:

STRAŽNI OGNJI

Liza je bila kljub grozi in žalosti budna ko zver. Sprva je pokleknila predenj in položila svojo glavo na njegova kolena, a z enim očesom ni pozabila gledati, kaj delajo biriči. Nenadoma je opazila, da se bližajo znova. Zgrabila je moža in ga stresla.

"Vzeli te bodo: o, vzeli te bodo!"

Andrejc se je zavedel. Dvignil se je, ni vedel, kaj naj stori. Žena je mislila zanj.

"Beži, Andrejc! Beži, da te ne dobijo! Mi bomo že živeli. Ko bo drugače, se vrneš . . . Beži, Andrejc!"

Andrejc je videl sulice med drevjem. Pred njim je ležal ubiti birič, mlaka krvi je tekla od njega in se mešala s prahom. Bilo mu je jasno. Bežati mora, pustiti dom, mater, ženo, otroka . . . Bog ve, če se bodo še kdaj videli . . .

Ni bilo časa misliti. Slišal je vpitje žene: "Beži za hišo, nato v hrib! Ne smejo te dobiti, ne prideš več iz ječe . . . Vzemi jopič." Videl je, kako mu ponujajo jopič, klobuk . . . Popadel je vse, kar so mu dajali; gorjačo in sekiro, malho in putrih za vodo . . .

"Beži, so že tu! Andrejc; o, Andrejc!"

Andrejc se je ozrl še enkrat, nato je planil za hišo. V tistem trenutku so se bili približali biriči in obstopili mrliča. Liza se je postavila prednje, kakor da s svojim telesom varuje beg moža.

6.

Mesec dni za tem, ko je zbežal Andrejc in so mrtvega biriča odnesli, je stopil v hišo tuj potnik, beraču podoben. Poprosil je kruha in mleka, se ozrl po izbi in po obrazih, nato je povedal, da prinaša od Andrejca pozdrav.

"Kje je?" je vzdrhtela Liza.

"Rešen je," je dejal tujec, ki nič natančnejšega ni hotel povedati. "Dejal je, da vas obišče, kadar bo mogel."

"Oh, naj ne hodi, kakor bi ga rada videla," je vzkliknila Liza. "Biriči ga iščejo. Trideset tolarjev ponujajo za njegovo glavo. Kolikrat so me že klicali na grad!"

Dva dni za tujcem so prišli biriči. Pozvali so spet Lizo na grad in jo mučili z vprašanji, kje je Andrejc. Liza je odgovarjala na vsako vprašanje, da je pobegnil in da zanj ne ve. Nato so ji prebrali in povedali, da jim je oblast radi umora biriča zaplenila hišo.

"Moj Bog, ali je to pravica!" je vzkliknila Liza. Nato je nemo strmela predse in ni več zinila besede. Morali so jo peljati iz sobe, po hodnikih in ji pokazati pot iz gradu.

Šele na poti domov se je zavedela. Udarec je bil bridek. Niso imeli več doma, lakota in pomanjkanje sta grozila. Dvakrat hudo je bilo, da je bila koj po Andrejčevem begu zadela Lizinega očeta nesreča, ki ga je potrla. Poginila sta oba konja, ki sta mu služila kruh. Prodal je hišo z vrtom in kupil kočo v bližini Šturij, tam, kjer naredi cesta oster ovinek. Komaj se je bil preselil z ženo v novi dom, je ta zbolela in umrla. Ostal je sam s srebrniki, ki so mu ostali od izkupička, s kravico, ki jo je za silo preredil.

Liza se ni upala domov. Spomnila se je na očeta in šla k njemu v težki uri. Ko se je izplakala na njegovih prsih in mu potožila, je gladil njene lase, brisal njene solze in dejal skoraj tiho: "Liza, pridi k meni! Pridite k meni vsi! Bomo že živeli, če je volja pravičnega Boga."

Te besede so dale Lizi nove moči. Letela je domov in povedala grozno novico skoro z nasmehom v obrazu. Bila je vesela, da je bil Andrejc rešen. Vse drugo je rada prevzela na svoja ramena.

Liza je bila mati, predvsem mati. Bolj nego žena in gospodinja je bila mati. Če bi ji bil kdo vzel materinstvo, bi ji nič ne bilo ostalo.

Andrejca je ljubila s tiho ljubeznijo. Nikoli bi se ne bila glasno poganjala zanj. Če bi ga bila ženska, ki je bila stopila v njuno ljubezen, prevzela, bi bila trpela, očitala nikoli. Bila je vajena sprejemati vdano vse, kar je prišlo. Šla bi bila z njim, če bi jo bil peljal v najhujšo bedo. Njena tiha ljubezen je izžarevala ob njem ko luč, ki nikoli ne ugasne.

V hipu, ko je prvega otroka privila nase, je spoznala, da je cilj njenega življenja dosežen. Imeti otroka, izžarevati vanj vso svojo skrb . . . Ta občutek je rasel v njej vedno silneje. Ko je zaujčkala drugo dete, je materinsko čustvo v njej zraslo nad vse drugo.

Ljubila je moža, tega si tajiti ni mogla in ni smela. Toda, če bi ji bil kdo dal na izbiro otroka ali moža, bi bila zgrabila otroka in bežala z njima.

V strašni noči, ko je Andrejc begal po gorah, skozi gozdove, da ga ne najdejo zasledovalci, je bila Liza privila otroka na prsi in vso noč ni spala. Dotikljaj otrok ji je dajal moči in poguma. Ko ji je potrdil oče, da njeni otroci najdejo strehe pri njem, se za drugo zmenila ni. Skoraj je pela. Če bi bil kdo pogledal globoko v njene oči, bi bil mislil, da je zblaznela.

Otroka sta bila zdajci njeno edino bogastvo. Morda ju je ohranili pri življenju. Bila je ko zver, ki čuva in hrani svoje mladiče. Le preko njenega mrtvega trupla bi bili prišli do njih.

Preselila se je z njima iz doma v gaju zelenih dreves v bedo in revščino. Krivila je hrbet na njivah in v roboti, da sta le imela otroka jesti.

Bila je še mlada, vendar se je njeno telo upognilo. Njeni udje so bili suhi, obraz postaran. Obseval jo je svetniški izraz, iz oči ji je sijalo morje ljubezni in žalosti. Smejala se ni nikoli razen svojima otrokoma, da jima je čarala veselje na obraz, kadar jima ni imela dati kaj jesti.

Dom v gaju zelenih dreves je dobil novega gospodarja. Grajski so prodali posestvo. Izkupiček je shranil plemič, svoj delež sta dobila tudi cesar in sin ubitega. Dom je kupil Jurij, ki je bil izstopil iz biriške službe. Saj so pravili, da so slišali v hipu, ko je bil ubil Andrejc biriča, rezgetajoči Barbkin smeh. Ančula je dala denar, prodala hišo v Svetem Križu in se preselila v Log. Tonca in Cilka sta se stisnili z blodno materjo vred v Jernejevo bajto k Lizi.

Barbka se ni umirila. Zmagoslaven občutek, ki jo je objel tedaj, ko je stopila v hišo, v katero je želela priti, je kmalu ugasnil. Videla je v duhu človeka, ki bega po tujini, če ni že umrl, in ni od njega nobenega glasu. Spoznala je, da tisto, kar se ji je izpolnilo, ni bilo njena želja. Oglašala se je vest in z njo bolečina srca, ki ji ni vedela zdravila. Svojega moža ni ljubila, v tem trenutku se je začela porajati v njej celo mržnja do njega.

(Dalje prihodnjič)

———o———

— Kanada je največji producent asbesta na svetu.

Usoda slovensko kulture

"Katoliški glas", slovenski tednik v Gorici, je objavil 16. junija letos članek, ki bo brez dvoma zanimal tudi naše čitatelje. Glasi se:

V današnjem času govorimo navadno o usodi narodov, držav, blokov, o kateri odločajo veliki politiki, istotako tudi o usodi in borbi ideologij in o tem, katera bo prevladala nad drugo itd. Čeprav v velikem svetovnem merilu gre predvsem za usodo človeštva kot takega, za ohranitev svetovnega miru, moramo vendar beležiti tudi d r u g e pojave. Tudi kot narod imamo svoje lastne dobrine, predvsem duhovne, kajti materialne so zelo relativne. Med duhovne dobrine ali vrednote prištevamo predvsem jezik in kulturo v najširšem pomenu besede. Tu se ne bomo spuščali v podrobnejšo analizo te ali one vrste kulture, pač pa bomo skušali le na splošno pregledati perspektive, ki se trenutno odpirajo slovenski kulturi. Zanima nas tu predvsem kultura v domovini in kultura v zamejstvu.

Da je slovenska kultura kot taka že zdaleka dosegla evropsko ravan, tega ni treba še posebej poudarjati. Slovenski narod je v teku svoje zgodovine s svojo duhovno aristokracijo dosegel isto višino ostalih evropskih narodov, katere v marsičem proporcionelno še prekaša. Matična domovina ima v tem oziru vodilno vlogo, saj je to naravno in je njena dolžnost, neglede na režim, kateremu je sedaj podvržena. Slovenci imamo danes vse najvišje kulturne ustanove — slovensko univerzo, akademijo znanosti, umetniške visoke šole, reprezentativna gledališča itd. Vladne podpore so v tem oziru zelo širokogrudne, da morda še nikdar tako. Kulturna vzgoja je segla v najširše plasti ljudstva. Na Slovenskem bomo težko našli še tako zakotno vas, ki bi ne imela svojega pevskega zbora ali igralske skupine. Nepismenosti Slovenci sploh ne poznamo, in v tem široko prekašamo mnogo večje in "kulturnejše" sosede. Pri vsem tem bo zato skoraj čudno izzvenelo vprašanje: Ali imamo Slovenci tudi garancijo, da bomo svojo kulturo tudi nemoteno razvijali? Na žalost ne!

Poglejmo na kratko, kako je v domovini. V Jugoslaviji se opaža, da skušajo nekateri krogi, ki bi si radi lastili kulturni monopol v državi, delati na to, da bi slovenska kultura kratkomalo — izginila. Ni to sicer nov pojav, saj smo poznali težnje po "jugoslovenski kulturi" že v stari Jugoslaviji, da ne govorimo o ilirskem gibanju v 19. stoletju. Danes se v različnih variantah v novi, "socialistični" Jugoslaviji dogaja isto. Tako je n. pr. januarja letos hrvatski pesnik G. Krklec v neki hrvatski reviji enostavno svetoval, naj se Slovenci odpovedo svojemu jeziku in svoji kulturi (kot poroča Glas SKA, št. 7, 1960). Ne bi se nad tem vznemirjali, če bi bil to izoliran pojav; a izgleda, da ni. Pri vsem tem je jasno tudi to, da slovenskim komunistom samim ne more biti mnogo pri srcu resnična slovenska kultura, sicer bi se zanjo mnogo bolj zavzeli. Nočemo pa s tem delati krivice Hrvatom in Srbom na splošno; dobromisleči pripadniki teh narodov — in teh je veliko — so si s Slovenci edini v trdni volji po ohranitvi mirnega, enakopravnega in narodnostno avtonomnega sožitja v skupni državi.

Tudi naša dolžnost v zamejstvu je, da se zavemo težav in nalog, ki čakajo Slovence tu in tam. Ne moremo namreč mimo tega, kar se dogaja v matični domovini, kajti kljub relativnim razmejitvam tvorimo Slovenci še vedno nedeljivo narodno enoto s svojimi posebnimi lastnostmi. Zato moramo tudi mi delati na to, da slovenska kultura, ki je od tolikih strani ogrožena, ne usahne. Moramo ji ohraniti to, kar smo ji svojskega dali; prizadevati si moramo, da jo z vsemi sredstvi pospešujemo in podpiramo: šole, organizacije, tisk, mladina. To še posebej danes čaka nas, ki smo danes svoboden tolmač želja in hotenja slovenskega človeka.

Tudi kultura zahteva svoj davek. Če je pa slovenska kultura ogrožena v domovini, je še toliko bolj v zamejstvu. Zato mora biti ta naš davek dvojen. Ne smemo namreč dopuščati, da bi se ta veliki narodov zaklad, ki je kljuboval že tolikim in še hujšim sovražnikom, od turških napadov pa do sodobnih totalitarizmov, izgubil. Saj je prav kultura tista, ki nekemu narodu odkaže njegovo mesto v zgodovini.

Tega naj se zavedajo tudi tisti, ki menijo, da spada pojem narodnosti med ostanke "buržujske miselnosti". Ti novodobniki so danes slovenskemu narodu zapravili že marsikatere dobrine. Odvzeli so mu versko in politično svobodo, uničili so mu individualno posest in ga oropali osebne iniciative. Poskrbijo naj vsaj, da mu ne zapravijo še tega, kar smo še dosedaj vsi imeli skupnega — slovenske kulture.

A.B.

Ameriška omika surova in nečloveška?

V Trstu izhajajoči "Novi list," ki predshtavlja med Slovenci v Italiji Titu naklonjeno "sredino," je ob priložnosti izvršitve smrtne kazni nad Chessmanom zapisal na račun Amerike:

"Da se takega moža po 12 letih stroge ječe niso hoteli usmiliti, je dokaz, kako je ameriška omika kljub izrednemu tehničnemu napredku v svojem bistvu surova in nečloveška. Njena krutost ji jemlje pravico, da bi se danes ponujala tujim narodom kot vzor demokracije in svobodoljubnosti. . ."

Spomenik "odpeljanim" v Gorici

Goriško združenje družin odpeljanih v maju 1945 je postavilo v parku na starem pokopališču spominsko ploščo svojim dragim, ki so bili maja 1945 odpeljani in se niso več vrnili. Tržaški slovenski list "Demokracija" pripominja k temu, da je tedanje postopanje jugoslovanskih oblasti treba vsekakor obsoditi, kot je ona že ponovno storila.

Jugoslovanske oblasti so tedaj večje štev. ljudi prijele in jih odpeljale. Nekateri od njih so izginili brez sledu. Demokracija izjavlja, da imajo družine odpeljanih pravico zahtevati pojasnilo in vrnitev svojih dragih, živih ali mrtvih, vsaj sedaj po več kot 15 letih.

Ženske dobijo delo

Išče se

gospodinjo in da bi tudi skrbela za otroke, v Euclidu. Sobo. Kličite KE 1-5195 med 9. in 6. uro pop. Po 6. uri pa KE 1-4891. (128)

MALI OGLASI

Hiša naprodaj

6-sobna enodružinska hiša v izvrstnem stanju, kopalnica in kuhinja popločena, 3 spalnice. Zmerna cena. Na 13511 Argus Ave. UL 1-3259. (129)

Sobe se odda

Tri sobe in kopalnica se oddajo novoporočencem na 986 E. 63 St. Kličite HI 2-4479. (X)

V najem

Odda se 5 velikih sob in kopalnica, plinski furnez, podstrešje in garaža. $65. Na 1404 E. 45 St. EN 1-4349. (128)

V najem

Tri na novo dekorirane sobe se oddajo blizu Sv. Vida dvema odraslima. Vprašajte na 1176 E. 61 St., spodaj, spredaj. (X)

Pohištvo naprodaj

Pohištvo za tri sobe naprodaj. Vprašajte pri Franku Stiglich, 6010 Bonna Ave. zgoraj. —(128)

Hiša naprodaj

Moderna enodružinska hiša s 3 spalnicami na Huntmere Ave., 1½ kopalnica, plinska gorkota, na novo barvana. Kličite KE 1-8018. (129)

Hiša v najem

Enodružinska. 8-sobna, blizu šole sv. Alojzija, sprejmemo tudi otroke, stanarina $70 mesečno. Kličite po 6. uri zvečer FA 1-0313. (129)

Sobe se odda

5 sob in kopalnica se odda na 6003 St. Clair Ave. Na novo dekorirano. Zmerna najemnina. Kličite FL 1-2355. —(128)

Sobe se odda

3½ sob, zadaj na drugem nadstropju, nasproti cerkve sv. Vida, se odda upokojencem ali z enim otrokom. Kličite predpoldne ali po 6. uri CH 8-1481. (127)

Stanovanje išče

Starejši moški išče 2 sobi s souporabo kuhinje pri mirni družini in v okolici Sv. Vida. Frank Stiglich, 6010 Bonna Ave. zgoraj. —(128)

Naprodaj

Pravkar zaznamovana dvodružinska hiša, 5 in 5, v bližini E. 185 St., 2 spalnici na vsakem nadstropju, možnost dveh na tretjem. Hiša je bila prenovljena in prepleskana. Dvojna garaža in široki dovoz. Pohitite!

PAGE REALTY CO.
455 E. 200 St. KE 1-1030
Vprašajte za Johna Laurich. (128)

Zastonj stanovanje

v 4-sobni hiši z gorkoto, elektriko in telefonom in mala plača v zameno za čiščenje malega urada in za čuvaja. — Kličite MU 1-4787 ali po 4:30 uri MU-1-3877. (m.w.f.)

POPRAVLJAMO
FENDERJE IN OGRODJE
SUPERIOR BODY & PAINT CO.
6605 St. Clair Ave.
EN 1-1633

EAGLE ZNAMKE DODAJO ŠE VEČ K VAŠIM PRIHRANKOM V MAY'S 2 KLETNIH TRGOVINAH

the MAY co's 2 BASEMENT stores

Poseben nakup! Moške

PERI IN NOSI

Poletne Obleke

Nekoliko nepravilne v vrednosti $20

$11

Mere: regularne, kratke in dolge.....36 do 46

Čedne "peri in nosi" obleke iz korda in drugih tkanin:

- Arnel* triacetate in rayon
- Dacron** polyster in bombaž
- Nylon in bombaž
- Rayon in acetate, bombažni Chromspun*** acetate in rayon
- 100% bombaž

Na izbiro v modri, sivi, rjavi ali marinskomodri barvi. Napake so tako majhne, da jih komaj opazite. Pridite in si oglejte to veliko zalogo oblek.

*Celanese zaščitna znamka **du Pont zaščitna znamka

***Eastman Chemical zaščitna znamka

Žal pismenih in telefonskih naročil ne sprejemamo

The May Co.'s Basement Oddelek moških oblek v mestu in na Heightsu

HANDEL - MAZZETTI:

Junakinja iz Štajra

Ako bi bil hotel, bi jo bil lahko — s temle mečem" — prijel je za velikanski meč in ga je divje zarinil v tla. "Postava je govorila zame. Toda ne, vi pravite, moj sin jo je umoril. Moj sin pa je ni sovražil, marveč jo je žal — ljubil. Poznam ga bolje, kakor vsak drugi človek na vsem svetu in vem, da njegova zvesta, dobra roka nikdar ne more po krivici preliti človeške krvi, najmanj pa krvi ženske, ki jo ljubi.'"

Hendel je šel po sapo, nato je krepko nadaljeval, Luc in tovariša so povesili obraze; toda okoli hiše je čuti žvenketanje orožja in po stopnicah gori prihaja skrivnostno, strahotno govorjenje. "Jaz, njegov oče, sem ga pred tremi dnevi zaradi te blazne ljubezen ozmerjal kakor poglavca; tudi je vsem znano, kako sem ga kaznoval, ko jo je odnesel s sramotnega odra. Toda vse je bilo zastonj, meni je odpovedal ljubezen, ne njej. Preveč je bil plemenit in dober, da bi bil pregledal zvijačnost te ženske. Da, to tukaj izpovem, in vi, papeški krti, povejte svojim vrednim bratom, da ni moj sin hudodelec, pač pa da je hudodelka ženska, za katero se je žrtvoval moj sin, ker je gazila moje postave."

"Svetnica je bila!" je vzkliknil Luc. "Gospod Hendel, da, tak ste, takega vas poznamo. Naj je tudi prekršila vašo postavo, božjo postavo pa je izpolnila!"

Hendelnu se je pod kožuhastim jopičem spenjalo srce liki divja zver.

"Da, tak sem, Luc, in ako ne boš, strahopetna hijena, nehal obrekovati mojega sina, bom tebi in vsemu mestu še nekaj povedal o vaši svetnici."

Čuj, pred vrati se čujejo težki koraki in žvenketanje orožja. Neka roka je odprla vrata in svitloba krvavih jutranjih bakelj je posijala v temno, hladno dvorano, v kateri so črni možje vsled sodnikovega srda vsi potuhnjeni stali. Sodnik, ki je s sodnjim mečem v pesti stal pred svojim sodnjim stolom in bruhal ogenj in žveplo nad tožnika svojega sina, je napeto gledal in je drhteč povesil pest z mečem:

Četa strelcev je stopila v sodnjo dvorano; dva moža sta vodila mladega moža, ki je s povešano glavo, z razmršenimi lasmi, brez meča ob boku opotekaje se stopal — in ta človek — na prvi pogled ga spozna Hendel in za trenutek, kakor bi bila vanj udarila strela z jasnega neba, mu zastane srce, lovi se v zraku in z roko išče opore — ta mož, ki so ga ujetega pripeljali je njegov sin Henrik. Sodnik Hendel, v katerem so se trgali in pokali vsi živci, je pred seboj raztegnil roko, kakor bi se bil hotel ubraniti grozne pošasti, možje pa so štorkljali naprej tik pred sodnika, mož pa, ki so ga pripeljali, je sedaj dvignil glavo.

Vsi svetovalci so kakor okameneli in so zrli z osteklenelimi očmi in s povešenimi rokami. Nihče si ni upal ziniti besede, tudi Luc ne.

Sodnik je prvi izpregovoril. Votlo kakor iz kleti je donel njegov bronasti, zapovedujoči glas. "Kaj pomeni to, zakaj ste mi ujetega pripeljali tega moža?"

Njegov sin je stopal pred sodnji stol, vsak njegov korak je kakor nož rezal očetu v srce, nato je bled kakor zid pokonci obstal pred sodnjim stolom in je rekel:

"Zaradi umora sem ujet. Jaz sem umoril Štefano Švertner." Zaeno je narednik, ne da bi čakal besede, položil na zelenopogrnjeno mizo Henrikov meč in nožnico bodala. Mrtvaško tihoto je zadaj v dvorani prekinil moški korak. To je bil Luc, ki je zapustil dvorano, da izporoči menihu Albertu, da je Hendelnov fant morilec in da je že ujet. Njegovi prijatelji so ž njim vred zapustili dvorano.

Sodnik je naprej sklonil glavo, kakor bi ga k tlom tiščalo otroško breme, potem se je v hipu vzravnal in njegovo rumeno obličje je pordelo, žile so se mu napenjale. Grozno, strašno — nesramno peklensko. Kaj takega mu prizadeva njegov lastni otrok! V radost vsem njegovim sovražnikom. Ne, da mu kaj takega nakopava njegov sin, to je nezaslišano. Sedaj se maje vse — njegovo delo, njegova hiša, njegovo ime, Štefana ali ne Štefana. Ženska je, in mož jo je umoril. In ta mož se imenuje Hendel. Sramota, zasmeh Hendelnu in vsej njegovej hiši!

Pograbi ga besna jeza, pokonci skoči, zagrabi za sodnji meč in se zadere nad sinom, ki je nepremično stal pred njim, da je zadrhtelo v dvorani vseh dvaintrideset svetovalcev: "Fant, kaj takega prizadeneš svojemu očetu in vsej hiši, katere ime nosiš! Zakaj si mi to storil?"

Henrik je nategnil svoje ude in ga je debelo gledal, iz njegovih globokih, napol mrtvih oči odseva vsa njegova žalostna usoda, njegova poteptana sreča, ki jo je pomendral njegov oče, njegova v greh in kri vtopljena nedolžnost, ki jo je z grehom in krvjo omadeževalo sovraštvo njegovega očeta. Sedaj izpregovori:

"Vprašajte me, zakaj? Storil sem to, ker sem deklico sovražil." Zaškripal je z zobmi, vsi v dvorani so se zdrznili, tako strašen je bil njegov glas.

Očetu se zlomi jeza, ker čuti, da je to krvava setev, da, vzklila je setev, ki jo je sejal. Z nogo je poteptal mlado, nedolžno ljubezen svojega sina, strupeno seme mu je vrgel v srce, in to seme je pognalo. S silo, z vso zvijačo je narazen raztrgal sina in deklico. Posrečilo se mu je. Ona leži na mrtvaškem odru, sin pa je hudodelnik. Hendel, in sedaj ga moraš soditi, in to konec tvojega sovraštva . . . in tvoje moči. Kakor krvavo solnce v podobi meča mu prihaja spoznanje, zaprl si je oči, zaprl si je srce — toda, kaj pomaga — prepozno je.

Pokril si je čelo z roko in je počasi, važno, skoraj roteč rekel svojemu sinu: "sovražil! . . . saj si jo vendar ljubil, sam si mi to priznal na Dunaju in si se vsemu odrekel za to ljubezen."

"Da, nekdaj sem jo ljubil. Toda vse se je izpremenilo, in od včeraj sem jo sovražil."

Hendel, ki mu vse križem rojijo raztrgane misli po glavi, je zopet začel jasno misliti. Od včeraj jo sovraži. Oče ve, zakaj. Ves dan se je boril zoper priče, nazadnje pa je podlegel resnici . . . in je, ker ni mogel prenesti, da je njegova ljubljenka vlačuga in da bi bila kot taka osramotena, izdrl svoj deviški meč in jo je zabodel. — Da, tako je. Pri Bogu, če je tako, potem ni izgubljen, noben sodnik ne obsodi čistega moža, ki umori vlačugo.

Hendel je vprl oči na sina in ga je vprašal: "Rekel si, da si jo sovražil od včeraj. Zakaj, kaj ti je storila?"

Henrik je krčevito šel po sapo. Oče vprašuje in vprašuje in vendar mu je vse znano. Zakaj jo je sovražil? Zato, ker je grde reči uganjala z menihom . . . dvorana mu gineva izpred oči, bledo obličje moli proti nebesom, čez Štajro sem rezko doni bolestni krik uboge matere. Zakaj! In on naj pove zakaj, ker se je izkazalo, da je vlačuga.

"Kaj mi je storila? Morate li, gospod, to vprašati? Mislim, da ne. Saj vendar veste vse, veste dosti, da mi vzamete zapravljeno življenje. Vi in vsi veste, kaj sem ji storil: mrtva leži na mrtvaškm odru, in moje roke so krvave od njene krvi, ki jo morate maščevati, tukaj je vaš meč in vaše krvavo kazensko pravo. Kaj je storila . . ." glas se mu duši v grlu . . . "to naj gre v njeno krvavo jamo, v njeni krsti — o moj Bog, moj Bog . . . v njeni krsti naj bo pokopano vse."

Očeta so strašno pretresle te besede nesrečnega sina. Hendel, Hendel . . . da, to je njegov sin, tvoj edinec; Hendel, kako se blesti njegova neomadeževana čistost v globoki boli, v katero si ga pahnil ti, njegov oče! Ne, ne bo umrl, dokler Štajer ni vlačugarsko mesto. Hendel že vidi pot, odločno in varno bo hodil po njej. Ta ubogi fant, ki je še kot morilec čist in plemenit, ne bo nikdar razkril vlačuge. In vendar mora biti razkrita, tudi če leži na mrtvaškem odru. Bolje je, da je osramotena nesramnica, kakor da mora v smrt junak.

"Štajerski gospodje," je začel govoriti sodnik Hendel dvaintrideseterim, ki so se med seboj tiho in plaho razgovarjali, pa so na mah umolknili, ki jih je nagovoril Hendel. "Moj sin ne izpove, kaj mu je storila, preden jo je umoril; jaz pa vem, in ker molči on, bom govoril jaz. Ves svet naj ve, kakšna je bila ženska, ki jo je zabodel — seveda ni imel pravice za to; toda ni je umoril, ne da bi bila zaslužila smrt — ona ženska, ki mi je prizadela nedopovedljive bridkosti, ki je hotela zanesti kugo v mesto Štajer, ki je pljuvala na mojo postavo, ki me je stala spanje toliko noči, ki je zasmehovala moj meč in je nazadnje zastrupila mir moje hiše."

"Ne, gospod, to ni res! Ni hotela okužiti Štajra!" je dvignil Henrik svojo bledo roko.

Hendel pa se ni pustil motiti, s trdim glasom, s prepričevalno silo je nadaljeval: "Hujša kakor kuga je razuzdanost. Hujše zlo za mesto je razuzdana ženska, kakor sto kužnih bolnikov, posebno če ženska hlini svetost. — Taka ženska je bila Štefana. — Ubogi mož," je napol glasno rekel in je vprl oči na svojega sina, čigar vdrta lica so temno gorela, čigar prsi so se krčevito dvigale, kakor da se še vedno v njem bori ljubezen do zavržnke, ljubezen, ki bi rada zanjo pričala, pa ne more.

"Težko mi je, toda ne morem ti prihraniti te boli, Štefana je bila slaba ženska. — Štajerski možje, včeraj sem enemu izmed vas poslal sla s poveljem, naj žensko zaradi dokazane nesramnosti iztira iz mesta. — Madlzeder, kje je moje povelje? Gospodje naj ga slišijo, in potem ne bodo nikdar na smrt obsodili njega, ki jo je umoril. To vem."

Že se jih je nekaj oglasilo: "Ne, če je tako, potem seveda ne."

Toda Henrik, ki mu je angelski svit obsijal čelo, je vzkliknil: "Pač, zaslužil sem smrt. Če je tudi bila grešnica, je bila vendar najslajša na svetu . . . Proklet naj bo dan," je hripavo kričal, "ko sem moral zvedeti vse, toda svoj čin sem izvršil proti Bogu in proti vsem postavam, hočem prestati svojo kazen, sodite me, gospod, pustite pa v miru počivati mrtvo in njen greh . . ."

Eden izmed svetovalcev je zaklical: "Fant ima prav, umor je umor."

Tedaj je Hendel zaničljivo zamahnil z roko: "Da, umor je umor, človek je tudi človek, toda kaj drugega je plemenita kri, kaj drugega pa oslovska kri.

(Dalje prihodnjič.)

———o———

Oglašajte v "Amer. Domovini"

CHICAGO, ILL.

BUSINESS OPPORTUNITY

DEAL WITH OWNER ILLNESS FORCES SALE

Worth over $35,000 but owner will sacrifice. — Can be operated as year around fishing resort. Bait and tackle shop. — Have space for boats, motors or sports. Also motor repair room, 2 large minnow ponds on 4 acre lot and 5 room modern well-kept home. Real good location, growing business. Offers excellent profits. 30-day possession. Write, call or see — **Bill's Live Baits, 3552 S. Getty, Muskegon, Mich. Phone PE 9-7124.** (126)

TRUCK STOP — Excellent corner location. Four blocks parking area. Established 8 years. Seats 38. Good going business. Sacrifice for immediate sale. Call LI 9-8838 between 8 a.m. and 5 p.m. (127)

DRY CLEANING AND LAUNDRY

Good going year around business. College town location. Selling account of ill health. For further information write or call:

BERNIE DEAL
223 S. Michigan. Big Rapid, Mich. Phone 7967342. By owner. (130)

HELP WANTED—FEMALE

Executive Secretary

EXCELLENT OPPORTUNITY FOR YOUNG WOMAN WITH SECRETARIAL EXPERIENCE

Permanent job with growing company. Excellent starting salary, group hospitalization.

General Binding Corp.
1101 Skokie Hwy.
Northbrook
CRestwood 2-3701
(127)

REAL ESTATE FOR SALE

TRADE IN

New DeLuxe 5 apartment brick. Gas hot water heat. Built-in oven, range, air-conditioned. Refrigerator. Basement. Price $71,000. NA 5-7298, Builder. Will accept your home on trade. (127)

V blag spomin

ŠESTNAJSTE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA NIKOLI POZABLJENEGA IN VEDNO OD NAS LJUBLJENEGA NESREČNEGA SINA, BRATA IN NEČAKA

Corp. Frank Hren-a

ki je v boju nekje v Nemčiji za svobodo in ljubezen svoje domovine žrtvoval svoje mlado življenje 29. jun. 1944 v najlepših letih

Kruta vojna, kaj si storila,
kako neusmiljen je tvoj meč,
sina, brata, nečaka si ugrabila
za nedolžno žrtev izbrala si ga.

Spočij se v zemlji tuji,
sin, nečak in bratec dragi,
saj križ nam sveti govori,
da vid'mo se nad zvezdami.

Tvoji žalujoči:

JOSEPH, oče
BRAT in SESTRA
ter Tvoja žalujoča teta
MRS. ROZI MALOVAŠIČ

Cleveland, Ohio, 29. junija 1960.

PITTSBURGH, PA.

BUSINESS SERVICE

Having Repair Problems? See Us! Act Today and Save Money!

CARPENTRY - ALL TYPES

Roofing - Tile Floors - Cement Work - New or Old - All work neatly, promptly and expertly done - Free estimates cheerfully given - Will go anywhere in county - Our prices defy comparison - One trial will convince you.

Call
ORRIE LONG
TUxedo 4-5020
(127)

ALL SAVINGS DEPOSITED THROUGH July 15th Earn 4% Current Rate FROM July 1st!

Save by Mail... POSTAGE PAID BOTH WAYS

ASK FOR FREE SAVE-BY-MAIL KIT

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO $10,000.

SAVE SAFELY — ST. CLAIR SAVINGS

AT THREE CONVENIENT LOCATIONS...
813 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue

GRDINA POGREBNI ZAVOD
1053 East 62 St. . . . 17002 Lakeshore Blvd.
Pokličite podnevi ali ponoči
HEnderson 1-2088 KEnmore 1-6300
Moderno podjetje — Zmerne cene

LETOVIŠČE V ALPAH — Sredi švicar skih gora se stiska ob breg mestece Arosa, eno najbolj znanih švicarskih letovišč. Med moderne zgradbe se stiskajo starodavne stavbe, v ozadju pa kraljujejo nad vse mogočni alpski snežniki.

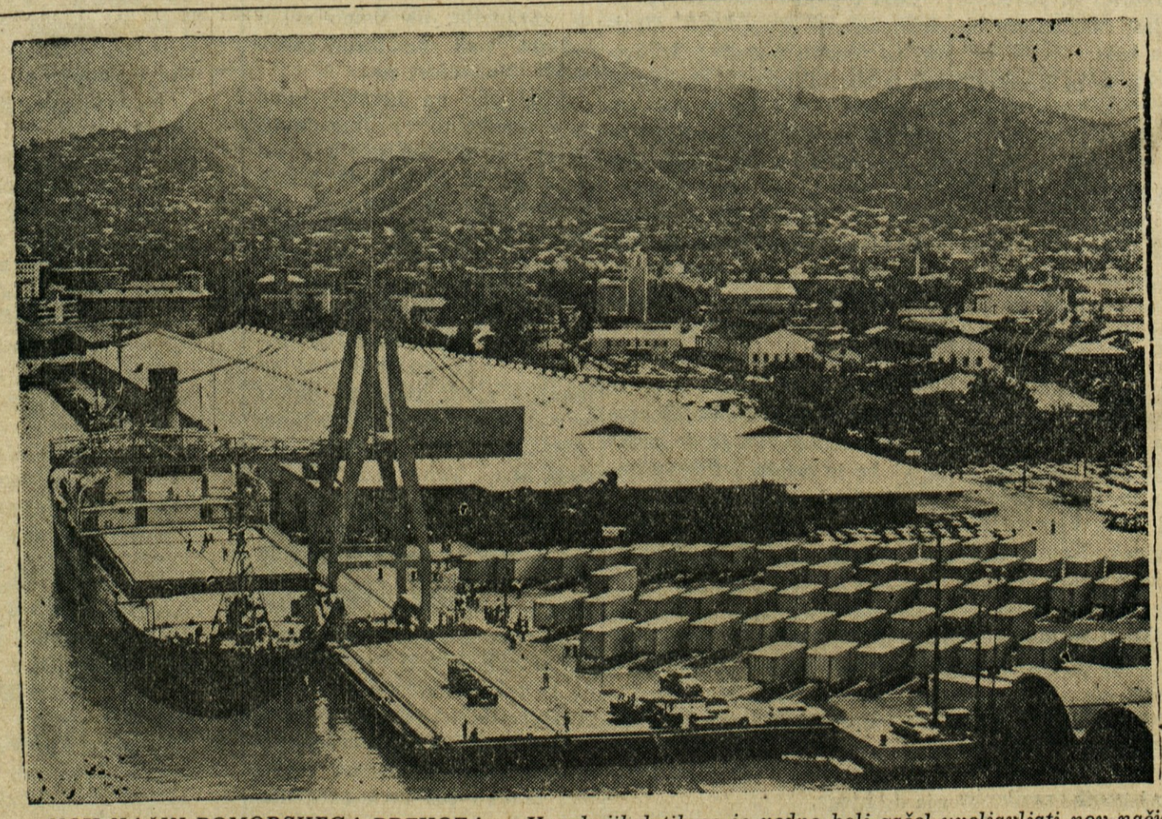

NOV NAČIN POMORSKEGA PREVOZA — V zadnjih letih se je vedno bolj začel uveljavljati nov način prevoza blaga po morju. Namesto da bi blago skladali iz tovornjakov na ladje in potem zopet na te v namembnem pristanišču, naložé blago kar s prikolicami vred. Na sliki vidimo tovorno ladjo, ki je pristala v pristanišču Honolulu na Havajih, da naloži blago in ga popelje v Kalifornijo.